

A megváltás története, II. rész - Az ember bűnbeesése

Miért volt szükség megváltásra? Honnan ered a világban található rossz, szenvedés? Mi az ember alapvető problémája? Mi Isten terve ennek megoldására? Természetéből adódóan rossz-e az ember? Milyen választ találunk ezekre a kérdésekre Mózes első könyvében?

Kezdetben teremtette Isten a mennyet és a földet. [...] Megteremtette Isten az embert a maga képmására, Isten képmására teremtette, férfivá és nővé teremtette őket. [...] És látta Isten, hogy minden, amit alkotott, igen jó. Így lett este, és lett reggel: hatodik nap. (1 Mózes 1:1.27.31)

Ültetett az Úristen egy kertet Édenben, keleten, és ott helyezte el az embert, akit formált. Sarjasztott az Úristen a termőföldből mindenféle fát, szemre kívánatosat és eledelre jót; az élet fáját is a kert közepén, meg a jó és a rossz tudásának fáját. [...] Ezt parancsolta az Úristen az embernek: A kert minden fájáról szabadon ehetsz, de a jó és a rossz tudásának fájáról nem ehetsz, mert ha eszel róla, meg kell halnod. (1 Mózes 2:8-9.16-17)

Az idézett versek fényt vetnek az emberiség és a világtörténelem kezdetére. **Az ihletett szerző nem tudományos beszámoló igényével írt.** Ez nem állt szándékában. Isten azt akarja, hogy felfedezzük a teremtésben rejlő szellemi üzenetet. Teszi ezt egy olyan ember révén, aki saját kora, kultúrája, nyelve és gondolatvilága által meghatározott körülmények között alkotott. **A szavaiban kinyilatkoztatott igazság azonban minden kor embere számára megérthető,** kiváltképpen, ha megnyitják magukat Isten Szellemének munkája előtt.¹

„És látta Isten, hogy minden, amit alkotott, igen jó” - tehát az ember is.

Akkor hát mi történt? Mi zavarta meg a teremtés rendjét és törte össze annak harmóniáját? A következő sorokban megtaláljuk a választ:

A kígyó pedig ravaszabb volt minden mezei állatnál, amelyet az Úristen alkotott. Ezt kérdezte az asszonytól: Csakugyan azt mondta Isten, hogy a kert egyetlen fájáról sem ehettek? Az asszony így felelt a kígyónak: A kert fáinak gyümölcséből ehetünk, csak annak a fának a gyümölcséről, amely a kert közepén van, mondta Isten: Nem ehetek abból, ne is érintsetek, mert meghaltok. De a kígyó ezt mondta az asszonynak: Dehogyan haltok meg! Hanem jól tudja Isten, hogy ha esztek belőle, megnyílik a szemetek, és olyanok lesztek, mint az Isten: tudni fogjátok, mi a jó, és mi a rossz. Az asszony úgy látta, hogy jó volna enni arról a fáról, mert csábítja a szemet, meg kívánatos is az a fa, mert okossá tesz: szakított a gyümölcséből, evett, majd adott a vele levő férjének is, és ő is evett. Ekkor megnyílt mindkettőjük szeme, és észrevették, hogy mezítelenek. Ezért fügefaleveleket fűztek össze, és ágyékkötőket készítettek maguknak. Amikor azonban meghallották az Úristen hangját, amint szellős alkonyatkor járt-kelt a kertben, elrejtőzött az ember és a felesége az Úristen elől a kert fái között. De az Úristen kiáltott az embernek, és ezt kérdezte: Hol vagy? Az ember így felelt: Meghallottam hangodat a kertben, és megijedtem, mert mezítelen vagyok. Ezért rejtőztem el. Az Isten erre azt kérdezte: Ki mondta meg neked, hogy mezítelen vagy? Talán arról a fáról ettél, amelyről azt parancsoltam, hogy ne egyél? Az ember így felelt: Az asszony, akit mellém adtál, ő adott nekem a fáról, és így ettem. Akkor az Úristen ezt kérdezte az asszonytól: Mit tettél? Az asszony így felelt: A kígyó szedett rá, azért ettem. Akkor ezt mondta az Úristen a kígyónak: Mivel ezt tetted, átkozott légy minden állat és minden mezei vad közt: hasadon járj, és port egyél egész életedben! Ellenségeskedést támasztok közted és az asszony közt, a te utódod és az ő utódja közt: ő a fejedet tapossa, te meg a sarkát mardosod. Az asszonynak ezt mondta: Igen megnövelem terhességed fájdalmát, fájdalommal szülsz gyermeket, mégis vágyakozol férjed után, ő pedig uralkodni fog rajtad. Az embernek pedig ezt mondta: Mivel hallgattál feleséged szavára, és ettél arról a fáról, amelyről azt parancsoltam, hogy ne egyél, legyen a

föld átkozott miattad, fáradtsággal élj belőle egész életedben! Tövist és bogáncsot hajt neked, és a mező növényét eszed. Arcod verejtékével eszed a kenyeret, míg visszatérsz a földre, mert abból vétettél. Bizony por vagy, és vissza fogsz tért a porba! Az ember Évának nevezte el a feleségét, mert ő lett az anyja minden élőnek. Az Úristen pedig bőrruhát készített az embernek és feleségének, és felöltöztette őket. Azután ezt mondta az Úristen: Íme, az ember olyanná lett, mint miközülünk egy: tudja, mi a jó, és mi a rossz. Most azért, hogy ne nyújthassa ki kezét, és ne szakíthasson az élet fájáról is, hogy egyék, és örökké éljen, kiűzte az Úristen az Éden kertjéből, hogy művelje a földet, amelyből vétettél. És miután kiűzte az embert, odaállította az Éden kertje elé a kerubokat és a villogó lángpallást, hogy őrizzék az élet fájához vezető utat. (1 Mózes 3:1-24)

Az 1 Mózes 1. és 2. fejezetének bevezetőként idézett verseiből megérthetjük, hogy a teremtésben benne foglalják az ember szabad akarata. Ez a szabad akarat az önálló létezés és a szeretetkapcsolatok alapja. Vagyis **Isten az embert szeretetből és szeretetre teremtette**. Ez viszont csak azzal a feltétellel valósul meg, ha az ember a teremtés rendjének megfelelően bánik ezzel az ajándékkal. Azaz örömmel fogadja az élet ajándékát, és azt nem rablottsákmányként, saját tulajdonaként kezeli, hanem önként, mint a szeretet párbeszédében a saját választát, visszaadja Teremtőjének. Csakis ebben az önátadásban, az Atyától való függésben fejlődhet a szeretet által olyan nemessé és gazdaggá, önállóvá az ember egyedi énye, amilyennek Isten elgondolta.

Az ember így élhet harmóniában Teremtőjével, embertársaival, környezetével és önmagával. De nem ez történt.

Az ember felismerte, hogy a Teremtőjétől különböző Én. Ez a felismerése azonban nem arra vezette őt, hogy Isten előtt, mint az Élet Forrása, és mint Ura előtt leboruljon. Nem akarta, hogy az őt magához emelő Isten kezét, mint Atyjának kezét megfogva váljon „felnőtté”. Olyan akart lenni, mint Isten, vagyis azt akarta, hogy ő Isten legyen. Hallgatott valakire, aki felhívta figyelmét erre a „nagy lehetőségre”, amely „csábítja a szemet, meg kívánatos is”.

De a kígyó ezt mondta az asszonynak: Dehogyan haltok meg! Hanem jól tudja Isten, hogy ha esztek belőle, megnyílik a szemetek, és olyanok lesztek, mint az Isten: tudni fogjátok, mi a jó, és mi a rossz. Az asszony úgy látta, hogy jó volna enni arról a fáról, mert csábítja a szemet, meg kívánatos is az a fa, mert okossá tesz: szakított a gyümölcséből, evett, majd adott a vele levő férjének is, és ő is evett. (1 Mózes 3:4-6)

„Csupán” annyit kell tennem, hogy eldöntöm, nem hallgatok Istenre. – „Mert hát milyen Isten az, amelyik irigyli tőlem a tudást és eltilt tőle?” – **Kimondva vagy kimondatlanul magam lépek Isten helyébe azzal, hogy tőle függetlenül akarom önmagamot megvalósítani.** Szembehelyezkedem vele, amikor saját akaratomat teszem meg a jó és rossz abszolút mércéjének. Ezzel a döntéssel az ember – amint az első, úgy én és te is – fellázadt, elfordult az Élettől, a Boldogságtól; elbújt Isten elől; meghalt. A lavina elindult. A bűnnel kezdetét vette az ember tragédiája.

Ahogy tehát egy ember által jött a bűn a világba, és a bűn által a halál, úgy minden emberre áterjedt a halál azáltal, hogy mindenki vétkezett. (Róma levél 5:12)

A kertben való találkozás Isten és ember egymáshoz való közelségét, a köztük levő bensőséges viszonyt fejezi ki. Az ember életének célja és hivatása van, mégpedig az, hogy művelje a kertet és részesüljön annak gyümölcséből, őrizze a kertet és – nemes értelemben – uralkodjon a rábízott javakon. Így ápolja az Istennel való kapcsolatát, harmóniában élve önmagával és környezetével.

Az első **bűn következménye, hogy az ember elrejtőzik Isten elől, elidegenedik tőle. Félelem**

fogja el – félelem, amire senki sem tanította. Honnan van hát? Az anyag furcsa mellékterméke, vagy a sors játéka? Nem. A teremtés rendjéből adódó természetes reakció. Az ember „megérzi”, hogy valami olyat tett, ami rossz. Mivel azonban senki sem szeret félni, vagy önmagát rossznak elismerni, így bűnt bűn követ: **Az ember kifogást keres** vétkére, másokra hárítja azt. Istent és másokat hibáztat.

Az ember így felelt: Az asszony, akit mellém adtál, ő adott nekem a fáról, és így ettem. Akkor az Úristen ezt kérdezte az asszonytól: Mit tettél? Az asszony így felelt: A kígyó szedett rá, azért ettem. (1 Mózes 3:12-13)

Mentegetőzése közepette az ember először Istent vádolta: „Az asszony, akit mellém adtál...” – „Hát miért ilyet adtál?!” – Majd az asszonyra hárította a felelősségét: „... ő adott nekem a fáról...” Az asszony pedig a kígyót okolta: „A kígyó szedett rá...” (Sokszor észre sem vesszük, hogy becsaptuk magunkat vagy mások minket. Amikor mégis rádöbbenünk, lehet, hogy már túl késő.)

Bűne következményeként **az ember elidegenedik embertársaitól**. Érdekei céljává és tárgyává alacsonyítja le őket:

[...] vágyakozol férjed után, ő pedig uralkodni fog rajtad. (1 Mózes 3:16)

Mivel **az ember** ellentmond Teremtőjének, **saját lényének is ellentmond**. Eredeti természete meghasonlik. Mit jelent ez a meghasonlás? Az ember az Istentől kapott szelleme erejével, Istennel együttműködve, értelmes módon uralja önmagát, ekképpen megőrizve személyének testi-szellemi egységét. Amikor azonban akaratum a végtelen Jó (Isten) felől valami végesre (önmagunkra, másokra, különféle célokra...) irányul, akkor a szeretet szabadságát nyújtó Isten helyett az ember saját bálványainak rabszolgája lesz. Viszont az ember mindezt legkésőbb a halálakor elveszíti, és akkor **megmarad számára a semmi, kifosztott önmaga: ez a pokol**.

Olyan ez, mint amikor valaki egy királyi családba születik, ami nem az ő érdeme. A király örököse. Aztán, mintha mi sem volna természetesebb, azt mondja: „Add ide az örökségem, hiszen az enyém! Azt teszek vele, amit akarok. Majd én megmutatom, hogyan kell azzal bánni.” Hasonló történetről szól a tékozló fiú példázata:

Azután így folytatta: „Egy embernek volt két fia. A fiatalabb ezt mondta az apjának: Atyám, add ki nekem a vagyon rám eső részét. Erre megosztotta köztük a vagyont. Néhány nap múlva a fiatalabb fiú összeszedett mindent, elköltözött egy távoli vidékre, és ott eltékozolta a vagyonát, mert kicsapongó életet folytatott. Miután elköltötte mindenét, nagy éhínség támadt azon a vidéken, úgyhogy nélkülözni kezdett. Ekkor elment, és elszegődött annak a vidéknek egyik polgárához, aki kiküldte őt a földjeire disznókat legeltetni. Ő pedig szívesen jóllakott volna akár azzal az eleséggel is, amit a disznók ettek, de senki sem adott neki. Ekkor magába szállt és ezt mondta: Az én apámnak hány bérese bővelkedik kenyérben, én pedig itt éhen halok! Útra kelek, elmegyek apámhoz, és azt mondom neki: Atyám, vétkeztem az ég ellen és teellened. Nem vagyok többé méltó arra, hogy fiadnak nevezzenek, tégy engem olyanná, mint béreseid közül egy. És útra kelve el is ment az apjához. Még távol volt, amikor apja meglátta őt, megszánta, elébe futott, nyakába borult, és megcsókolta őt. A fiú ekkor így szólt hozzá: Atyám, vétkeztem az ég ellen és te ellened, és nem vagyok méltó arra, hogy fiadnak nevezzenek. Az apa viszont ezt mondta szolgáinak: Hozzatok ki hamar a legszebb ruhát, és adjátok reá, húzzatok gyűrűt a kezére, és sarut a lábára! Azután hozzatok a hízott borjút, és vágjátok le! Együnk, és vigadjunk, mert ez az én fiam meghalt és feltámadott, elveszett és megtaláltatott. És vigadozni kezdtek.” (Lukács 15:11-24)

Igen, el is jutott a disznók vályújáig, mert a saját feje után ment. Mi is így cselekedtünk, ahogyan az Írás mondja: „Mindnyájan tévelyegtünk, mint a juhok, mindenki a maga útját járta. [...]” (Ézsaiás

53:6a). Isten nem ezt a sorsot szánta nekünk. Ezt egyedül saját magunknak köszönhetjük.

Az ember, amikor a Teremtőtől való teremtményi függés helyett abszolútumként viselkedik, saját érdekét teszi meg elsődleges céljává. Így **elidegenedik a környezetétől**, mert a természet Isten adta ajándékait is elsősorban önző érdekein keresztül szemléli. Tehát nem harmóniában él azzal, amint ez Isten eredeti terve volt, hogy értelmes módon uralja azt, hanem gyakran zsarnoki módon kihasználja vagy tönkreteszi.

Bűne révén az ember szembehelyezkedett Istennel és az Ő akaratával. Ekképpen az ember az oka saját tragédiájának.

De hát miért nem akadályozta meg ezt Isten? Miért nem tett semmit? De tett!

[...] de a jó és a rossz tudásának fájáról nem ehetsz, mert ha eszel róla, meg kell halnod. (1 Mózes 2:17)

Gyakran tapasztaltuk az életünk során, hogy legalább a lelkiismeret szava előre figyelmeztetett: „Ne tedd!” De mi mégis megtettük. Nem azért, mert Ádám megtette. A bűnt nem szükségszerűen követjük el. **Azért vétkezem, mert én így akarom.**

Ez azonban ellentmond a teremtés rendjének. A teremtmény csakis a Teremtőtől való függésben élhet teljes életet, amiként egy kisgyermek is függ a szüleitől. **Az Istentől való hamis függetlenségre törekvést minden egyes bűn kifejezi és megerősíti.** Így terjedt el a bűn a történelem során (Róma levél 5:12–21). Létrejött egy mindenkire ható, egymás bűnös hajlamait kölcsönösen megerősítő, bűn által formált környezet. A bűn történelem-formáló erővé vált.

Itt nem írunk részletesen az ember teljes romlottságáról szóló tévtanítás ellen, ami szerint az ember teljesen képtelen a jóra. Azt azonban röviden megemlítjük, hogy bár az első bűn romlásba döntötte az embert, nem fosztotta meg döntési szabadságától. Ha meggyengült formában is, az ember mégis képes a jót választani. Ez az egyedüli alapja erkölcsi felelősségünknek. Itt elegendő megemlíteni Kain példáját: „[...] *Ha pedig nem jól cselekszel, a bűn az ajtó előtt leselkedik, és rád vágyódik, de te uralkodjál rajta*” (1 Mózes 4:7b). Isten nem hazudik, amikor a bűnbeesés utáni embernek mondja ezt. Az ember tehette a jót. Kain azért vétkezett, mert így akarta.

Azt, hogy **az ember akarhatja a jót és istenfélő életet élhet** (ami még nem jelent büntelenséget, de az ember teljes romlottságát mindenképpen cáfolja), Énók (1 Mózes 5:22–24), Nóé (1 Mózes 6:8–9), Ábrahám, Mózes, a próféták (Zsidó levél 11), valamint Erzsébet és Zakariás (Lukács 1:5–6) és még számos további **igaz ember** példája elégségesen bizonyítja.

De hát miért szólnak itt sötét tragédiáról, halálról és a bűn által elindított lavináról, amikor mindenki a boldogságot keresi? Ahhoz, hogy igazán boldogok lehessünk, előbb meg kell értenünk bűneink mélységét és súlyát. Meg kell gyűlölnünk a bűneinket ahhoz, hogy vágy ébredjen bennünk a Szabadító után. Amikor látjuk, milyen katasztrófát okoznak a bűneink, akkor legalább némelyek kétségbeesetten elkezdnek igyekezni, hogy megváltozzanak. Ekkor megtapasztaljuk, hogy a részleges sikerek ellenére mennyire gyengék is vagyunk, és feltör belőlünk a sóhaj:

Én nyomorult ember! Ki szabadít meg ebből a halálra ítélt testből? (Róma levél 7:24)

Hol van már, hol késik **a Szabadító**? Nem mindenki fogalmazna így. Egy istenfélő zsidó azonban igen. Egy ateista számára az élet értelmének keresésében, a jó utáni vágyakozásban fejeződhet ki a kimondatlan istenkeresés. Megint másoknál a létbizonytalanságban, a végtelen univerzum rideg sötétjébe kiáltva tör fel a sóhaj: Van-e Isten? Hol van Isten? Vajon hallja-e ezt valaki?

A semmi ágán ül szívem, kis teste hangtalan vacog, köréje gyűlnek szelíden s nézik, nézik a csillagok. Fáj a szívem, a szó kihűl. Dehát kinek is szólnék? (József Attila: Reménytelenül)

Megkezdődik egy nehéz folyamat: a szembesülés az igazsággal. Elmenekülök vagy továbbra is szembe akarok nézni a valósággal? Lelkiismeretem foszlányai a jóra való vágy által felerősödnek és bizonyosságot tesznek: **a bűneimet nem tudom meg nem történtté tenni.** Lesújtó eredmény.

(Persze sokszor keresünk és „találunk” magunknak elfogadható magyarázatot bűneinkre, és így jószágon meg is bocsátunk magunknak. Hamis békét óhajtva elhallgattatjuk lelkiismeretünket, de ez **soha** nem azonos az Istentől jövő megbocsátás békéjével.)

Érzem, **valami olyasmi történt, amit nem tudok helyreállítani, bármennyire igyekszem is.** Ha egy bensőséges kapcsolatban visszaélek a barátom bizalmával, nem követelhetem vissza az elvesztett bizalmat, akármilyen hősiiesen viselkedem is. Minden a barátom jóindulatán múlik. Szemléletes a korábban említett tékozló fiú példája is: csak az apa fogadhatja vissza a fiút és adhatja vissza a neki járó jogokat. Mennyivel inkább így van ez Istennel. Vele szemben soha nem hozhatok olyan kifogást, mint a barátommal szemben, hogy azért ő is kissé megvizsgálhatná magát. De mit is mondhatnék a mennyei Atyámnak, aki engem, mint önfejű, tékozló fiút szüntelen visszavár (Lukács 15:11-24)? Mit mondhatnék neki, hiszen Ő tökéletesen jó. Ő maga a szeretet. Nem tehetek mást, mint hogy leborulok és azt mondom: **"Atyám, vétkeztem ellened!"**

A szabadítás, a kapcsolat és a bizalom helyreállítása, a fiúság visszaállítása **csak Istentől jöhet**, akit megvettem, akinek szeretetétől elfordultam, akitől elidegenedtem. **Ő maga lesz a Szabadító.** Ennek ígérete már a bűnbeesés történetében megjelenik:

Ellenségeskedést támasztok közted és az asszony közt, a te utódod és az ő utódja közt: ő a fejedet tapossa, te meg a sarkát mardosod. (1 Mózes 3:15)

A Szabadító az asszony utódja, az utolsó Ádám (1 Korinthus levél 15:45-47), aki a kígyó fejére tapos. Ő az utód, a Dávid gyökeréből sarjadó hajtás és vesszőszál (Ézsaiás 11:1-2). Ő az, aki büntelensége által képes lesz a bűn lavináját megállítani, és halálig tartó engedelmisségével a bűn fullánkját kitépni (1 Korinthus levél 56-57). Ő hozza el számunkra az örök életet, és helyreállítja, amit a bűn lerombolt: a tökéletes boldogságot, a harmóniát Istennel, önmagunkkal és egymással. Jézus Krisztus mindezt megtette.

Az első ember elveszítette azt, amit Isten ajándékba adott neki, mert olyan akart lenni, mint Isten. Az utolsó Ádám, Jézus Krisztus, azzal vált az új emberiség kezdetévé, az új élet szerzőjévé, hogy lemondott arról, hogy egyenlő Istennel; kiüresítette magát.

[...] mert ő Isten formájában lévén nem tekintette zsákmánynak, hogy egyenlő Istennel, hanem megüresítette önmagát, szolgai formát vett fel, emberekhez hasonlóvá lett, és magatartásában is embernek bizonyult; megalázta magát, és engedelmeskedett mindhalálig, mégpedig a kereszthalálig. Ezért fel is magasztalta őt Isten mindenek fölé, és azt a nevet adományozta neki, amely minden névnél nagyobb, hogy Jézus nevére minden térd meghajoljon, mennyeieké, földieké és földalattiaké; és minden nyelv vallja, hogy Jézus Krisztus Úr az Atya Isten dicsőségére. (Filippi levél 2:6-11)

Csak az alázatnak ezen az útján követhetjük őt az örök életre. Az ő megjelenéséig azonban még sok mindent kellett előkészíteni a történelemben. Erről szól a következő írásunk, a Megváltás története, III. rész - A megváltás előkészítése.²

Lábjegyzet

1. Ezért a teremtéstörténet összefüggésében nem tartjuk hasznosnak az ember eredetének mikéntjéről, a Paradicsom hollétéről stb. szóló vitákat.
2. Jelenleg előkészületben van.

© 2011 keresztények.hu - Minden jog fenntartva.

E dokumentumok változatlan és teljes formában történő terjesztése magánhasználatra megengedett.
Minden más jellegű felhasználása, illetve a kiadás bármely formája csak beleegyezésünkkel lehetséges.

Utolsó módosítás: 2011.12.16.